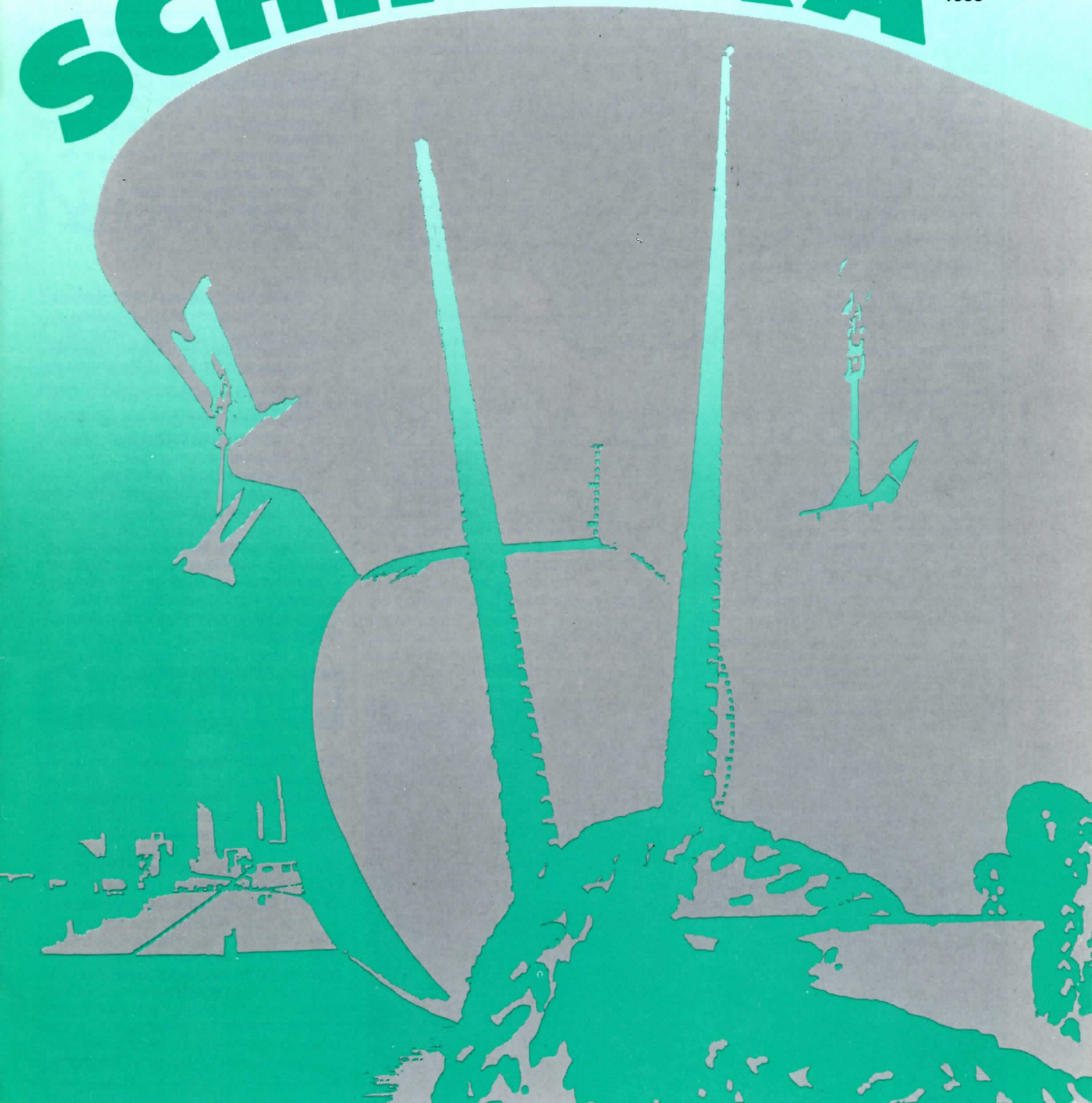

SCHIP & KA

28e jaargang
nummer 1/2
oktober
1988

Nigeria moet je zelf zien! OR-Verslag
Aan de ORde Alles over het EOS-project
Spectrum op sleeptouw

SCHIP & KA

Maandblad voor het vloot- en walpersoneel van Shell Tankers B.V.

Folkert Elsingastraat 34
3067 NW Rotterdam
Postbus 8989
3009 TK Rotterdam
Tel.: 010-4071899

Indien het toestelnummer van degene met wie u wilt spreken bekend is, kunt u rechtstreeks de verbinding tot stand brengen door aansluitend na 4071 dat nummer te draaien.

Ondernemingsraad 4071842

Te bereiken via Shell Hofplein gebouw:

Medische Dienst 4696000
Maatschappelijk werk 4696774
Onderling Medisch Steunfonds 4696677

Achtentwintigste jaargang nr. 1/2
oktober 1988

Redactiecommissie
Lenny Kosten (coördinatie)
Nico Obolonsky
Wim Reininga
Henk Steenstra
010-4071805

'Schip & Ka' wordt gratis toegezonden aan het huisadres van alle personeelsleden en gepensioneerden van Shell Tankers B.V. Buitenstaanders kunnen te allen tijde een jaarabonnement nemen door overschrijving van f. 17,50 op girorekening 10349 t.n.v. Shell Tankers B.V. Rotterdam, of door overmaking van dit bedrag op bankrekening No. 42.17.83.249 bij de Amrobank, Coolsingel 119, Rotterdam, onder vermelding 'Abonnement Schip & Ka'.

Hoewel Shell-maatschappijen een eigen identiteit hebben, worden zij in deze publikatie soms gemakshalve met de collectieve benaming 'Shell' of 'Groep' aangeduid in passages die betrekking hebben op maatschappijen der Koninklijke Shell Groep of wanneer vermelding van de naam van de maatschappij(en) gevoeglijk achterwege kan blijven.

Tenzij anders vermeld, zijn alle geplaatste illustraties Shell-foto's of tekeningen.

Voor het geheel of gedeeltelijk overnemen of bewerken van artikelen dient men de toestemming van de redactie te vragen. In de meeste gevallen zal die graag gegeven worden.

Vormgeving
Tijl Tijdschriften B.V.
Bezuidenhoutseweg 58
Den Haag

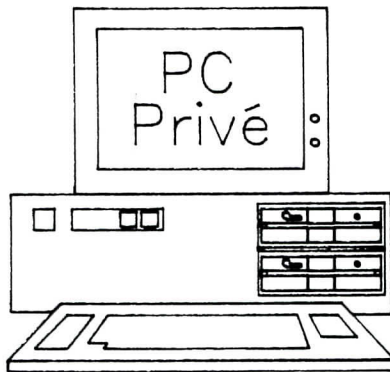
Druk
Tijl Grafische Bedrijven B.V.
Zwolle

Rectificatie

In het OR-verslag in de augustus editie is een storende fout geslopen. In de eerste alinea betreffende veiligheid dient U te lezen: 'Nu al wordt rekening gehouden met het behalen van de volgende mijlpaal (een vol jaar zonder OMA's!) op 14 december aanstaande. Busker stelde voor die gelegenheid alvast een kerstgeschenk in het vooruitzicht.

Stichting Shell Pensioenfonds Jaarverslag 1987

Het jaarverslag van de Stichting Shell Pensioenfonds is onlangs verschenen. Een ieder die geïnteresseerd is kan een exemplaar opvragen bij de redactie van Schip & Ka.

Reminder PC-privé Regeling

Denkt U eraan dat de STBV PC-privé Regeling tot uiterlijk 31 december 1988 doorloopt en dat U zich dus vóór die datum opgegeven moet hebben als deelnemer. Ruim 50 collega's zijn U al voorgegaan. Aarzelt U vooral niet te lang want na 31 december 1988 wordt de regeling zeker niet voortgezet. De deelnemers aan de PC-privé Regeling kunnen zich overigens tegen kostprijs via Shell Tankers B.V. een educatief softwarepakket aanschaffen bestaande uit de modules 'Inleiding in PC gebruik' en 'Cursus DOS', inclusief een diskette 'DOS-hulp', zodat iedere deelnemer een optimaal gebruik kan maken van de door hem of haar gedane investering. Nadere inlichtingen over dit softwarepakket zijn te verkrijgen bij DFF/3 (tel.: 010 - 4071808).

Koopvaardijdiensten

Ook dit jaar organiseert het koopvaardijpastoraat weer drie oecumenische diensten. Deze diensten zijn een uur van herdenking, bezinning en ontmoeting van de gehele koopvaardijgemeenschap en allen die zich met de zeevaart en de christelijke gemeente verbonden voelen.

De koopvaardijdiensten worden gehouden:

Groningen:

6 november 1988 om 16.00 uur in de Doopsgezinde kerk in de Boteringestraat. Muzikale medewerking: The Young Christian Singers o.l.v. Luuk Tuinder. Organist Luuk Tuinder.

Rotterdam:

13 november 1988 om 16.00 uur in de Grote of St. Laurenskerk. Muzikale medewerking: Christelijk Gemengd Koor Cantabile o.l.v. Charles Vermeer. Organist: Joh. Th. Lemckert.

Amsterdam:

20 november 1988 om 15.30 uur in de Engelse Kerk aan het Begijnhof. De kerk is vanaf 14.30 uur open voor ontmoeting en koffie. Muzikale medewerking: Jacob Obrecht Kerkkoor o.l.v. Kees de Wijs.

Voor alle diensten geldt dat er een crèche is voor kleine kinderen, dat er na de dienst koffie geschonken wordt en dat de kollekte bestemd is voor de actie 'Kerstfeest op Zee'. Voorgangers in de diensten zijn de koopvaardijpastores.

VLOOTCIRCULAIRES

No. Datum Onderwerp

2592	03.08.88	Koersen/Richtprijzen brandstof (PCOR)
2593	17.08.88	Overlijden 3/e Wtk. J. Marijs (PCOR)
2594	19.08.88	Bestand Irak-Iran (PCOR)
2595	19.08.88	AG-Vaart (PCOR)
2596	01.09.88	Ongevallenrapportage (PCOR)
2597	01.09.88	Carterinspecties (PCOR)
2598	01.09.88	Koersen (PCOR)
2599	05.09.88	Safety Achievement (PCOR)

VERZOEK VOOR SCHEEPSINFORMATIE TE BELLEN

Cardissa
Caurica
Felania
Felipes
Ficus

Flammulina
Fossarina
Fossarus
Fulgur
Fusus
Niso

Sarda
Sericata
Shelltrans
Sidelia
Solaris

Spectrum
Sponsalis
Stellaris
Stellata

010-4566008

010-4566009

Eerst ging hij voor een tijdelijke tewerkstelling naar Brunei. Na een afwezigheid van vier jaar kwam hij weer terug op de vloot. In 1981 volgde zijn tewerkstelling in Nigeria. Inmiddels is hij met zijn gezin in Nederland in afwachting op zijn volgende tewerkstelling in Oman. Ja, je maakt wat mee als zeeman.

Nigeria...

Ed Eelman heeft exclusief voor Schip & Ka zijn belevenissen op papier gezet en werkelijk schitterende foto's bijgevoegd. Jammer genoeg kunnen we niet de mooie kleuren laten zien.

Ik zou Guus Peters gaan aflossen als Marine Maintenance Officer. Toen ik hem vroeg hoe Nigeria was, gaf hij als antwoord: 'moet je zelf maar zien'. Een paar weken later landden we met een 'Twin Otter' op een stukje asfalt in Warri. Dat we hier zeven jaar zouden gaan wonen was ons toen nog niet bekend. Voor degene die niet weet waar Nigeria zich bevindt: Afrika. Om precies te zijn, de westkust, net iets boven de evenaar. De afmetingen zijn ongeveer 1500 kilometer over de meridiaan en een kleine 2000 kilometer over de parallel.

De bevolking bestaat uit meer dan 240 stammen, die voornamelijk onder te brengen zijn in drie grote groepen, te weten de **Hausa's** in het noorden, de **Yuroba's** in het westen en de **Ibo's** in het oosten. Geografisch ongeveer opgedeeld zoals de rivieren de **Niger** en **Benue** het land verdelen. Het bevolkingsaantal ligt tussen de 80 en 120 miljoen. De onnauwkeurigheid in het aantal is veroorzaakt door een gebrek aan een bevolkingsregister.

Het zuiden heeft regenwouden, het midden savana's en het noorden is kaal. Dit heeft ook effect gehad op de bevolking, want de dichtst bevolkte gebieden zijn in het zuiden. De verscheidenheid van religie is enorm. In het noorden Moslims en het zuiden het christendom en natuurlijk niet te vergeten het soms beangstigende diepgewortelde 'Juju'.

Shell Petroleum Development Company of Nigeria Limited bestaat uit zo'n 5000 werknemers en opereert in drie divisies. **Port Harcourt** in het oosten met de 'Bonny'-terminal; **Warri**, west van de rivier de **Niger** met de 'Forcados'-terminal en **Lagos** waar het topmanagement opereert. Wij kwamen terecht in de westelijk divisie met als standplaats Warri.

Moet je zelf maar zien!

'Ons kamp'

Nadat we geland waren gingen de slagbomen open en kon het verkeer de landingsbaan weer kruisen. Meestal hebben zich dan aan beide zijden voldoende opdringende taxi's verzameld om een verkeerschaos van een kwartier te veroorzaken. 'Ons kamp' bleek slechts een paar kilometer verder te liggen. De weg was goed en aan beide zijden van de weg, waren auto-onderdelen te verkrijgen die je

uit de tientallen auto-wrakken kon slopen. Het 'kamp' heet **Ogunu** en er bevinden zich zo'n 150 bungalows, een ziekenhuisje, een golfcourse, voetbal- en hockeyvelden, een school, club met zwembad, tennisbanen, squash courts etc. De pluimage 'expatriates' bleek voornamelijk uit Engelsen en Nederlanders te bestaan, in totaal zo'n 45 families.

Het werkterrein 'Forcados' is 40 kilometer

Osogbe in Oyo State nabij de hoofdplaats Ife. Suzanne Wegner (een oude Oostenrijkse dame) heeft met het lokale talent deze kunstvoorwerpen opgericht.

van Warri. Door de lucht is die afstand echter 15 minuten en gezien er geen wegen door het moeras zijn, en het alternatief een boottrip van 2 uur is, hebben we honderden vlieguren in een 'Bell 212' heli-copter erop zitten. Het eerste jaar ben je al vliegend de aarde onder je aan het bestuderen, het tweede jaar kijk je dromerig naar het landschap beneden je en de jaren daarna wordt je een expert in het doen van een 'tukkie' van een kwartier.

De Terminal die dienst doet als de grote olie verzamelaar voor de gehele westerse divisie, heeft 10 grote opslagtanks van ieder bijna 100.000 ton. Een simpel

dehydratie systeem zorgt voor een goede afhandeling van het water in de olie. Vier booster pompen en vier hoofdpompen zorgen vervolgens voor de export van 'Forcados Blend' door een 30 kilometer lange pijpleiding die eindigt in de Atlantische Oceaan.

Dit alles bleek onze 'wereld' te worden voor de komende zeven jaren.

Wat meer over Nigeria

Nigeria staat niet bekend om zijn idyllische oorden en zijn makkelijke manier van leven. Toch was het zaak om ermee te

Forcados Terminal

leven en dat bleek mogelijk door de Nigeriaanse cultuur en -manier van leven te begrijpen.

De grenzen van Nigeria werden destijds vastgelegd door Europeanen te Berlijn ('borrel + hapje idee'). De Nigerianen hebben hier zelf geen zeggenschap in gehad. Ze hadden trouwens helemaal geen grenzen nodig. Een territorium werd bepaald door onderlinge strijd, indien nodig. Waar zou je je druk om maken als de zon bijna iedere dag schijnt en de natuur je gedurende het gehele jaar dik voldoende te eten geeft. Als man maak je je dan al helemaal niet druk; je laat je vrouw(en) het werk doen. Zelf heb je dan tijd voor vergaderen met de dorps-oudsten en de 'Chief'.

Chief

Zo'n dorpsgemeenschap is eigenlijk de kern waar alles om draait. In elk dorp is een 'Chief' die met zijn dorps-oudsten het 'dorps-committee' vormen en 'recht' spreken. Zo was het tenminste jaren lang. De 'witte man' kwam echter en die bracht van alles mee dat men hier graag wilde kopen. Ruim 500 jaar duren onze handelsbetrekkingen met Nigeria reeds, die vroeger echter meer rond de stad Benin, met als opperhoofd de 'Oba', geconcentreerd waren.

De laatste eeuw zijn we bezig de enorme technologische ontwikkeling ook in Nigeria

Yam Boot Markt aan de Niger rivier, even ten noorden van Onitsja Bendel State.

in te voeren. Nigeria vond olie en dat betekende meer inkomsten. Palmolie- en rubberplantages werden daardoor min of meer verwaarloosd. Geholpen door een verbeterde infrastructuur in het land kon men zich sneller en veelvuldiger verplaatsen, waardoor in zogenaamde 'boom cities' er vele tientallen verschillende stammen gingen wonen. De ouderen bleven thuis en de meer avontuurlijke jongeren gingen geld verdienen aan het 'zwarte goud'.

Het eeuwenlang oerdegelijke gestructureerde gemeenschapspatroon kwam onder druk te staan. Velen verloren hun 'identiteit', anderen kochten een 'Chief' titel, want de witte man wilde eigenlijk het liefst met de 'Chief' zelf te maken hebben. Het resultaat is niet buitengewoon fraai te noemen. In 1988 leven we in een land waar zeer sterke interne tegenstellingen tussen de onderlinge stammen nog steeds in vele gedaantes prevaleren. Die strijd neemt nog zoveel energie weg dat men geen tijd over heeft voor het gestructureerd opzetten van agrarische-, visserij-, industriële- en infrastructuur plannen.

Het openbaar transport is hopeloos of bestaat vaak in het geheel niet. Educatie is niet te vergelijken met onze standaard. Als leerling zit je weliswaar op een bank en misschien ook aan een tafel, doch de vloer is praktisch altijd nog van aarde (of modder in de regentijd). Schoolattributen ..... je mag blij zijn als er krijt is! Als kind mag je al blij zijn om met je 10de jaar je naam te kunnen schrijven. Leergierig zijn ze wel en als ze de goede opleiding krijgen, dan blijken ze heel vaak over een goed stel hersens te beschikken. Vaak verzorgt een familie of een heel dorp de universitaire opleiding van een knappe kop. Deze 'gelukkige' mag dan na zijn studie de familie en/of het dorp onderhouden.

Rabarber

Het land is de moeite waard om door te reizen. Een plaats zoals de 'Obudu Cattle Ranch', die zich vlak tegen de Cameroen grens bevindt, is geweldig. Je rijdt er met

Dorpje nabij Jos. Jos ligt op 4200 voet hoogte en is dientengevolge droger en koeler dan de rest van Nigeria

de wagen in één dag heen en tijdens de laatste veertig kilometer zie je de groene bergen al in de verte liggen. Het klimmen is in de eerste instantie beperkt, aangezien je door dalen blijft rijden. De laatste vijftien kilometers gaan bijna vertikaal omhoog. Op een plateau van 1800 meter hoogte is niet alleen het klimaat geweldig, maar ook het uitzicht naar alle kanten. Wel s' avonds de open haard aan! Overdag is het heerlijk wandelen in het koude klimaat. s' Morgens vroeg zit je vaak boven de wolken en het gezicht boven deze wolkendeken, die zich in de dalen genesteld heeft, is werkelijk geweldig. Een fijne plek voor een lang weekend. De auto afgetopt met fruit en groente (zelfs rabarber) keer je weer huiswaarts.

Kristal helder water

Een ander geliefd oord van de 'expatriates' is Jos. Een stad gelegen op het **Jos-plateau** in het centrum van het land, ongeveer 850 kilometer van onze

woonplaats op 1500 meter hoogte. Vanuit Jos kun je prima naar **Kano** om kameel te rijden, musea te bezoeken of om het paleis van de Emir bewonderen. Een andere richting is **Bauchi**, hetgeen nabij het dierenreservaat **Yankari** is gelegen.

Aldaar kun je achterop een open vrachtwagen leeuwen, olifanten, allerlei soorten herten, vogels, apen, nijlpaarden enz. bewonderen. Na de stoffige en hobbelige tocht is het dan prima afkoelen in de natuurlijke bron van Yankari. Deze bron, die ontspringt aan de voet van een steile 25 meter hoge rots, vormt een beekje van 15 meter breed en 1 tot 2 meter diep met absoluut kristal helder water. Een van de mooiste stukken natuurschoon die ik in Nigeria heb gezien. 40 meter onderwaterzicht is hier standaard. We hebben de bron zelfs onderzocht met ons duikersteam uit Warri.

In een van onze eerste trips door Nigeria zijn we in **Maiduguri** geweest. Het is een Sahel-achtig gebied met een diepgewortelde moslim cultuur. We zijn toen langs de Mandara bergketen gereden en hebben daar gekampeerd in de droge rivierbedding. Deze trip heeft onze kinderen erg aangesproken, want ze praten er nu nog over. Deze bergketen is erg geërodeerd, waardoor de vulkanische pluggen in de loop der eeuwen zijn blijven staan en de rest eigenlijk is weggespoeld.

Disneyland

Een heerlijke dagtocht, nogal dicht bij huis, heet 'Abraka'. Dit dorp is gelegen aan de rivier de **Ethiope** en begint bij **Umutu** en eindigt te **Sapele**. De naam is ontleend aan een marine schip van de Engelsen. Je kunt je vermaken aan, op of in het heldere water dat aldaar een 15 meter breed en 5 meter diep is. De gehele rivier is omzoomd door regenwouden en een tocht met een boot op deze rivier is iets voor een film of 'Disneyland'.

Het Shell weekend-huisje in Umutu.

Duiken in de Wikki grotten met kristal helder water.

Umutu is de plaats waar Shell een weekend-huisje heeft dat je kunt boeken. Dezelfde rivier stroomt erlangs. Het huisje bevindt zich op een heuvel en ligt zo'n 50 meter hoger dan de rivier. De voortuin is wel 200 meter lang en leent zich dan ook uitstekend voor een golfbaan, mits het gras op tijd gekort is. In de rivier, die hier vrij breed is, is allerlei soorten plantengroei. Riet, bamboe en tientallen andere soorten waterplanten zorgen voor een gebied dat in Nederland onmiddellijk tot natuurreservaat omgedoopt zou worden. Het duiken door al die onderwater gangen door het riet is dan ook schitterend.

Oude Hollandse jeneverflessen

Het duiken in Nigeria leverde voornamelijk oude lege Hollandse jeneverflessen op. De verzameling is inmiddels uitgegroeid tot zo'n 90 verschillende exemplaren en daarmee begint het aardig op een zeldzame collectie te lijken. In het begin stond ik een beetje raar te kijken toen ik onderwater flessen met als opschrift 'Hoytema, van Marken, Hasekamp, van Meerten, van Dulken Weiland, Hollander en dergelijke' vond.

Een groepje olifanten in Yankari reservaat.

Onze tijd in Nigeria is duidelijk een niet gemakkelijke maar toch een fijne tijd geweest. We gaan nu verhuizen naar Oman waar we hopelijk weer in contact komen met oude vrienden en bekenden van de vloot. Gekoppeld aan deze gang van zaken is dit mijn officiële vertrek bij Shell Tankers. Ik ga nu over naar Shell Den Haag.

Gaarne willen mijn vrouw en ik dan ook al onze vrienden en kennissen bij de vloot hartelijk bedanken voor de fijne tijd die we aldaar hebben genoten. In het bijzonder wil ik mijn collega's in Forcados Wim Netelenbos en Gert Geesink noemen.

Ed Eelman

VAART HOUDEN

Zoals gebruikelijk houd ik U via deze rubriek op de hoogte van zaken die op dit moment bij Shell Tankers B.V. spelen. In verband met het wegens de vakanties niet verschijnen van het septembernummer is het mogelijk dat bepaalde onderwerpen inmiddels iets van hun actualiteit verloren hebben, het zij zo.

CAO-onderhandelingen

Op 31 augustus jl. hebben de Shell Tankers medewerkers die lid zijn van de FWZ zich in twee vergaderingen, te weten 's ochtends die van de AVZ (gezellen) en 's middags die van de VKO (officieren), kunnen uitspreken over de door Shell Tankers B.V. gedane voorstellen. Op 5 september hebben de FWZ onderhandelaars aan de Shell Tankers onderhandelingsdelegatie verslag uitgebracht over de uitkomst van beide ledenvergaderingen. De resultaten hiervan en met name de stellingname met betrekking tot de voorgestelde verlofreductie worden op dit moment nader bestudeerd. Er is verder afgesproken op 19 september weer bij elkaar te komen in de hoop toch tot een onderhandelingsresultaat te komen.

Bestand in de Golf

Op 20 juli jl. is een bestand tussen Iran en Irak ingegaan. Velen hadden daar al jaren op gehoopt maar al bijna de moed opgegeven. Nu lijkt er dan toch een einde te zijn gekomen aan jarenlange strijd die vele mensenlevens gekost heeft en enorme verwoestingen heeft aangericht. Gelukkig zijn er bij Shell Tankers B.V. geen slachtoffers gevallen en zijn wij de afgelopen periode zonder incidenten doorgekomen.

Dit alles stemt ons met vreugde, en uiteraard ook tot dankbaarheid jegens al die opvarenden die de afgelopen jaren trouw op hun post zijn gebleven en elke keer weer de bereidheid hebben getoond om de Golf in te gaan, vaak onder moeilijke omstandigheden. Naar aanleiding hiervan heeft onze directeur, de heer M.A. Busker een PCOR naar alle schepen gezonden. De tekst van deze PCOR kunt U elders in dit artikel lezen.

EOS

De nieuwe naam voor het onderzoek door de KUB uit Tilburg

In de OR-overlegvergadering van 30 augustus jl. heeft de supervisor van het Tilburgse onderzoeksteam Professor Dr. F.J.P. van Dooren, tevens Commissaris bij Shell Nederland B.V., een uiteenzetting gegeven over de opzet en aanpak van het onderzoek naar de opinies van de vlootofficieren dat door de afdeling arbeids- en organisatiepsychologie van de Katholieke Universiteit Brabant te Tilburg in opdracht van Shell Tankers B.V. gehouden wordt.

Voor de nadere details verwijs ik U graag naar het verslag elders in Schip & Ka van de OR-overlegvergadering. Om in de berichtgeving naar de schepen en in de onderlinge gesprekken over het onderzoek te vermijden dat we steeds voluit moeten schrijven en spreken over het door de Katholieke Universiteit Brabant te houden onderzoek naar de opvattingen en opinies van de vlootofficieren, een hele mond vol dus, hebben we besloten een korte projectnaam aan het geheel te geven, te weten

EOS

Dit staat voor 'Enquête Opinies Scheepsofficieren'. We zullen dus voortaan in alle correspondentie, telexen, PCOR's en dergelijke spreken over EOS of over het EOS-project.

Voor degenen onder U die in talen - en in dit

geval in oude talen - geïnteresseerd zijn kan ik nog vermelden dat in het Oud-Grieks EOS dageraad betekent. Naar mijn mening een treffende symbolische betekenis: de dageraad staat immers voor het begin van een nieuwe dag. En: een nieuwe dag, een nieuw geluid. Ook weet iedere zeeman hoe mooi het ochtendgloren kan zijn.

Ik zou alle vlootofficieren willen oproepen om deze kans om Uw opinie te geven niet onbenut voorbij te laten gaan. Het Managementteam van Shell Tankers is zeer geïnteresseerd in wat U te zeggen heeft.

Wij streven ernaar om de enquête formulieren binnenkort naar de schepen en huisadressen te verzenden. In verband met de afstand en de bereikbaarheid van de diverse aanloophavens zal er daarna wel enige tijd overheen gaan voordat alle formulieren in Tilburg terug zijn. Wij zullen U van de voortgang op de hoogte houden.

Wescon opleiding voor scheepstechnici

Inmiddels is de tweede groep van tien aankomende scheepstechnici begonnen aan de opleiding van vier tot vijf weken bij Wescon. Tot op heden hebben we in totaal 12 gediplomeerde scheepstechnici die aan alle door DGSM gestelde eisen voldoen om als scheepstechnicus dienst te doen aan boord van schepen met een kernbemanning.

Verder is een groep zeer druk doende met de voorbereidingen voor de toets en het voldoen aan de aanvullende diploma eisen zodat we op korte termijn over een nog groter bestand scheepstechnici kunnen beschikken.

Ik hoop dat u weer wat bijgepraat bent. Ik wens U allen een veilige vaart of een goed verlof!

Met vriendelijke groeten,

Peter H.A.M. Otten
Personnel Manager

Bestand Irak-Iran

Zaterdag 20 augustus 1988 te 03.00 GMT gaat formeel een 'staakt het vuren' in als eerste stap tot beëindiging van het conflict tussen Irak en Iran.

Hiermede komt dan een einde aan een situatie zonder precedent, waarbij neutrale koopvaardij schepen, in internationaal vaarwater, regelmatig het slachtoffer werden van oorlogshandelingen, zonder dat dit tot represailles tegen de aanvallers heeft geleid.

Naast gevoelens van vreugde en opluchting stemt het tot dankbaarheid dat onze schepen en opvarenden verschoond zijn gebleven van directe aanvallen.

Een ieder die in de afgelopen jaren onder deze omstandigheden in het gebied van de Arabische Golf dienst heeft gedaan willen wij oprecht dankzeggen. Hierin willen wij ook gaarne de gezinsleden, familie en vrienden/vriendinnen van onze zeevarenden betrekken.

De komende maanden zullen ongetwijfeld tot een normalisatie van de betrekkingen met Iran en Irak leiden. Wij zullen dan niet in wrok dienen om te zien, maar de wijsheid moeten hebben om begrip te tonen voor de enorme tragedie die de volkeren van Iran en Irak voor zich zelf hebben ontketend.

U een veilige en behouden vaart toewensend,

M.A. Busker

STBV maakt geschiedenis

Op 1 september jl. behaalden we met zijn allen 3 miljoen gewerkte uren zonder enig arbeidsverzuim. We hadden hier ruim 8 maanden voor nodig. Een fantastisch resultaat.

Middels een PCOR feliciteerde de heer Busker de gehele vloot met dit behaalde resultaat.

'Eerst nadenken alvorens tot handelen over te gaan' en 'blijven nadenken bij alles wat we doen' blijken door U allen op de juiste wijze te zijn geadopteerd, want sinds 1 juli jl. zijn inderdaad geen ongevallen meer voorgekomen. STBV bevindt zich op de juiste weg. Deze weg is echter spiegelglad. Een moment van onachtzaamheid en we raken in een slip. Uw uiterste aandacht, waakzaamheid en inzet blijft absoluut geboden om het huidige veiligheidsbeleid met de daaruit voortkomende goede resultaten vast te kunnen houden. Dit zal vanaf nu de belangrijkste taak voor ons allen worden. Eind november kunnen we 4 miljoen OMA-vrije uren halen en op 14 december kunnen we 1 jaar zonder arbeidsverzuim gevaren hebben.

Ik wens U toe dat U zowel Uw verlot met degenen die U dierbaar zijn als de dienstperiode op zee met Uw collega's veilig en zonder ongevallen doorkomt.

Aldus de heer Busker.

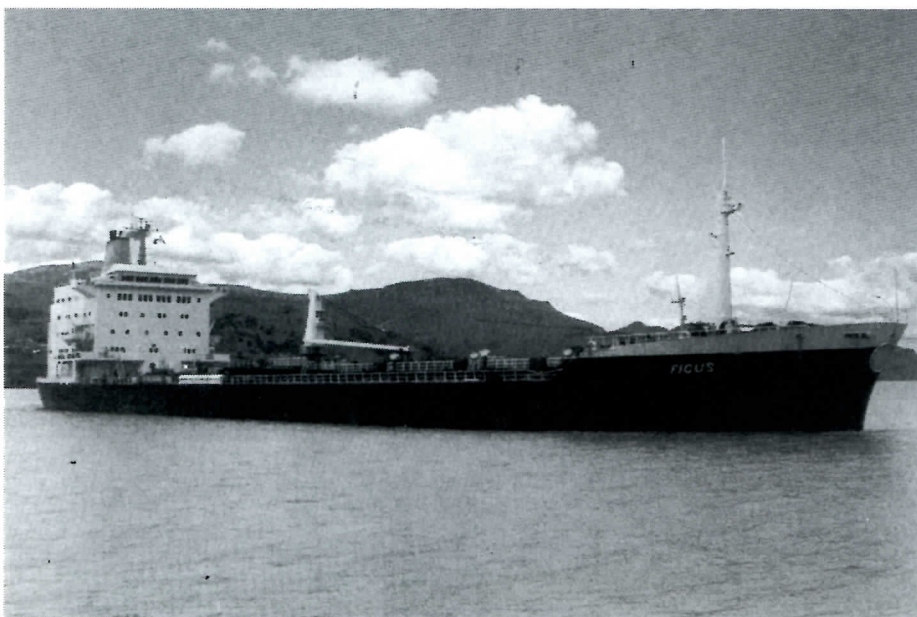
Op 29 oktober aanstaande zal weer de traditionele najaars-reünie plaatsvinden van de Club van Nederlandse Oud-gezagvoerders en Oud-hoofdwerktuigkundigen der Koninklijke Shell. Zoals gebruikelijk zullen hiervoor ook de echtgenotes worden uitgenodigd, alsmede de weduwen van overleden C.N.O.O.K.S.-leden. De reünie zal plaatsvinden in de Café-Restaurant Engels in het Groothandelsgebouw te Rotterdam.

Feestelijke uitreikingen aan boord

Ter gelegenheid van de mijlpaal op 1 juli jl. ontvingen alle Indonesische opvarenden een veiligheidsbonus. De directie verzocht alle gezagvoerders dit met enig ceremonieel uit te reiken. Van de 'Spectrum' ontvingen wij bijgaande foto. Kapitein Bloem ('Sarda') had voor al zijn opvarenden een ontzettend leuke veiligheidscertificaat gemaakt. Jammer genoeg kunnen wij dit door druktechnische redenen niet afdrucken in Schip & Ka.

Aangesteld

De Maatschappij heeft Cees Hemmer per 1 september 1988 aangesteld als hoofdwerktuigkundige. Dit werd hem tijdens de jubilarissenlunch op 26 augustus jl. door de heer Busker medegedeeld. Cees Hemmer vierde zijn 25 jarig jubileum tezamen met andere jubilarissen en de directie van STBV.

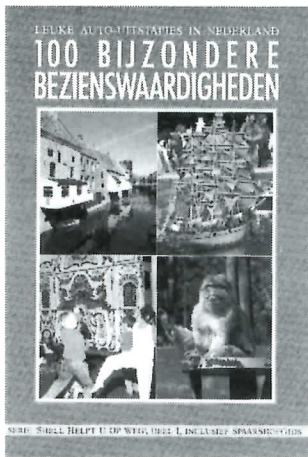
Ficus

Op 19 augustus jl. heeft de 'Ficus' de mijlpaal bereikt van '5 jaar ongevallen vrij' varen. De 'Ficus' ontving van zowel de heer Busker als van de Marine coördinator de heer Kelly een felicitatie.

Shell helpt U op weg!

'Shell helpt U op weg' is een nieuwe serie boekjes, waarvan er elke drie maanden een zal verschijnen. Het boekje 'Leuke auto-uitstapjes in Nederland, 100 bijzondere bezienswaardigheden', is het eerste deel uit deze serie. Het behandelt onderwerpen als vrije tijd, cultuur en recreatie, met 100 bezienswaardigheden in Nederland. Alle provincies komen uitgebreid aan bod, ze bieden samen een veelheid aan attracties, zoals dierenparken, musea, exposities, natuurschoon en historie. Een boekje vol ideeën en tips voor een spannende dag uit in eigen land.

Het boekje is tot stand gekomen in samenwerking met het Nederlands bureau voor toerisme en alle locaties zijn speciaal voor deze uitgave recentelijk bezocht. De informatie is dan ook zo actueel mogelijk. Tevens vindt U achterin opgenomen de nieuwe 'Spaarschap Gids', de catalogus van artikelen die via de Shell spaarzegelakte verworven kunnen worden. De boekjes zijn verkrijgbaar op de Shellstations voor f 1,- per stuk.

'Vrij Uit'-wintergidsen zijn er weer

De nieuwe 'Vrij Uit'-gidsen voor wintersport en weekendje-weg zijn weer verkrijgbaar. Shell werknemers die bij 'Vrij Uit' een wintersportvakantie of weekend willen boeken, kunnen een gids aanvragen bij het verzendbureau 'DeHandel' (tel. 070 - 952111).

Wie van de Shell-kortingsregeling wil profiteren, moet zijn vakantie direct boeken bij 'Vrij Uit' (dus niet via een reisbureau dat als tussenpersoon optreedt!). Daarbij moet op het aanvraagformulier bij 'verkoopplaats' het speciale

Shell-codenummer worden vermeld: **SH9900**. Het telefoonnummer van 'Vrij Uit' is 02968 - 1300. Een voordeel waar snelle boekers (vóór 31 oktober) van kunnen profiteren, is de mogelijkheid om via 'Vrij Uit' gratis skigymnastieklessen te volgen, die deel uitmaken van de landelijke ANWB-cursus. Dat wordt dus snel boeken!

Vereniging Maritiem Gezinskontakt

Op 17 september jl. vierden de leden van de Vereniging Maritiem Gezinskontakt het eerste lustrumfeest in Avifauna te Alphen aan de Rijn.

Veel gezinnen van zeevarenden hebben hard gewerkt om via een stichting tot een meer democratische organisatie te komen waarin zij zich echt thuis voelen. Bij de oprichting telde de VMG 194 leden. Nu bij het eerste

lustrum, zijn er 284 leden. We mogen dus wel zeggen dat, in de eerste vijf jaar van het bestaan, de VMG flink gegroeid is.

In een brief van februari 1988 heeft het Ministerie van Welzijn, Volksgezondheid en Cultuur waardering uitgesproken voor het door de Vereniging Maritiem Gezinskontakt verrichte werk. Met de rederijen heeft de VMG geregeld contact en ook zij waarderen het werk van de vereniging. Het is een vereniging voor gezinnen van zeevarenden in Nederland, niet gebonden aan politiek, religie of rang. Zij zitten allemaal in hetzelfde schuitje,

'Love Boat' bestaat

Zo'n vier jaar geleden ontmoette ik als bediende aan boord van de 'Felipes' een verstokte vrijgezel, zeeman in hart en nieren en een fantastisch stuk (vond ik dus). We gingen dan ook een avondje samen de wal op (en nog eens en nog eens). Dat we elkaar ook constant letterlijk tegen het lijf liepen behoeft geen nader betoog. Na vier maanden op elkaars lip te hebben gezeten, onder grote belangstelling en hilariteit van de overige

opvarenden, besloten we onze romance in het verlof voort te zetten. Het mirakel geschiedde. Het beviel wederzijds zo goed, dat we besloten echt de boot in te gaan (huwelijksboot wel te verstaan). Inmiddels zijn we enige jaren verder. Mijn zeeman 'in hart en nieren' werkt nu bij een ander bedrijf. Hij is 'n fijne echtgenoot en sinds kort een hele trotse vader. En ik ..... ik ben 'bediende-thuis' en een even trotse moeder van een zoon, die gek is op water. Zouden zeebenen erfelijk zijn?

Kirsten de Jong-Buena

SCHOOON SCHIP

begrijpen elkaars situatie en kunnen daardoor iets voor elkaar betekenen. Dat houdt op de eerste plaats in: elkaar leren kennen. De VMG is samengesteld uit groepen die over het hele land verspreid zijn. De leden van deze groepen komen geregeld bij elkaar om zomaar gezellig samen te zijn of samen iets te ondernemen. Door die geregelde ontmoetingen leren zij elkaar kennen en dat houdt weer in dat ze elkaar kunnen helpen als daar behoefte aan is. Dat kan zijn in leuke maar ook in minder leuke omstandigheden. Eén van de leuke omstandigheden is: elkaars kinderen opvangen, zodat moeder de kans krijgt om een keertje mee te varen met pa!

De Vereniging Maritiem Gezinskontakt heeft een landelijk contactpersoon. Deze werkt op vrijwillige basis en probeert alle vragen van groepen en leden te beantwoorden. Ook geeft deze graag alle informatie aan ieder die belangstelling heeft voor de VMG.

Op dit moment is de landelijke contactpersoon:

Mw. A.M. Pietersen-van Rest
Boudewijndonk 17
4707 VZ Roosendaal
Tel.: 01650 - 37002

Daarmee heeft de Vereniging Maritiem Gezinskontakt een vast adres voor heel Nederland. Wilt U meer weten, bel of schrijf dan gerust. U krijgt in elk geval antwoord.

Uit de postbak

Ik vind schepen heel mooi. Vooral olietankers die zijn heel groot. Daarom wou ik vragen of uw bouwpakketten had en foto's en boeken en poosters van schepen. Want ik vind dat heel mooi.

Ir. T.P.J.M. Stoltz (rechts), Commissaris van STBV, met links OR-voorzitter Bert Zwiers

OR-VERSLAG

- Veiligheid
- Vlootsamenstelling
- Computerisatie
- KUB-onderzoek
- Bedrijfsvoering 'C'- en 'S' klasse

Onder voorzitterschap van Bert Zwiers werden op 29 en 30 augustus twee overlegvergaderingen met de Directie en een onderlinge ondernemingsraad-vergadering gehouden. Tijdens de eerste overlegvergadering werd door Koen Borsje (Finance Manager) een presentatie gegeven over de stand van zaken rond computerisatie bij STBV, waarbij met name trainings- en opleidingsaspecten aan bod kwamen. Prof. Dr. F.P.J. van Dooren en de heer L.B.T.M. Goos van de Katholieke Universiteit Brabant (KUB) te Tilburg maakten hun opwachting bij de tweede overlegvergadering om de opzet en werkwijze van het onderzoek onder officieren te belichten. Meer hierover treft U aan in onderstaand verslag. Onze Commissaris Ir. T.P.J.M. Stoltz woonde op uitnodiging van de Ondernemingsraad de tweede overlegvergadering bij.

Veiligheid

Werd in het vorige verslag (van de juni-vergaderingen) nog vooruitgeblikt naar de eerste juli, de dag waarop het oude record van 2,3 miljoen manuren zonder OMA's (Ongevallen Met Arbeidsverzuim) gebroken zou worden, nu konden er woorden van dank worden gesproken. De heer Busker dankte als bestuurder alle medewerkers/sters voor hun bijdrage, terwijl de Raad bij monde van de voorzitter woorden van dank sprak voor het geschenk in de vorm van een 'Halon'-brandblusser.

Zowel de bestuurder als de Raad waren van mening dat we op veilige koers liggen met de volgende mijlpaal al in zicht, namelijk een jaar lang werken zonder OMA op 14 december aanstaande. Om dit te bereiken is voortgaan op dezelfde veiligheidsbewuste manier een 'must' en waakzaamheid tegen verslapping geboden. Busker tekende hierbij aan, dat het herkennen van bijna-ongevallen (near-miss) en OOG (Observatie Onveilig Gedrag) wezenlijke onderdelen zijn van het voorkomen van ongevallen.

Op verzoek van de bestuurder formuleerde de Raad zijn ideeën over de vraag of er sprake is van verzadiging met veiligheids campagnes. De OR was van mening dat het aantal publikaties op veiligheidsgebied mee valt; er is zeker geen sprake van een stroom. Uiteraard hangt de beleving hiervan voor een groot gedeelte af hoe het een en ander na ontvangst aan boord wordt behandeld. Het 'Thema van de Maand' loopt prima, er is een behoorlijke wisselwerking tussen wal en vloot op gang gekomen. Van menig schip werden voorstellen voor een bepaald thema ontvangen.

De Raad is wel van mening dat sommige grote onderwerpen (als bijvoorbeeld 'Chemicaliën') na verloop van tijd een herhaling verdienen of een langere tijd van behandeling, ter overweging van de walveiligheidscommissie.

Vlootsamenstelling

De bestuurder gaf een uiteenzetting van de te verwachten vlootsamenstelling in de komende jaren. Dit naar aanleiding van overleg op de Marine Consultative Meeting (MCM), een overleg-platform van Shell International Marine (SIM) en de Groepsvlooten.

Hieruit kwam onder ander voort dat in de planning voor de komende vijf jaar, de vloot van Shell Tankers B.V. op ongeveer twintig schepen gehandhaafd blijft, zulks uiteraard tegen de achtergrond van de huidige omstandigheden en ingeschatte ontwikkelingen. Deze twintig hoeven niet noodzakelijkerwijs dezelfde schepen te zijn als nu het geval is. Bij het afstoten van een bepaald schip of sloopstypen zou dan sprake moeten zijn van vervangende tonnage.

Zoals het er nu uitziet, blijft de 'F'-klasse in

de vaart tot rond de eeuwwisseling. Reden om voor deze groep van acht schepen een uitgebreid investeringsprogramma qua vervanging van bepaalde onderdelen en algemeen onderhoud op te stellen.

Hetzelfde geldt min of meer voor de 'Niso' die nog zeker een vijftal jaren in de vaart zal blijven. Ook hier geldt extra aandacht voor onderhoud, leefbaarheid en uiterlijk.

Computerisatie

Dit onderwerp (een OR-beleidspunt) kwam in deze vergadersessie uitgebreid ter sprake, na voorbereid te zijn door de OR-commissie Vlootbeheer en Personeelszaken (CVP) op 18 augustus.

Op verzoek van de CVP haalde Koen Borsje tijdens de eerste overlegvergadering de aspecten **Training en Opleiding** extra naar voren. Borsje gaf eerst een overzicht van de algehele opzet van het Informatie- en Computerplan, alsmede enig inzicht in het tijdsbestek waarin een en ander doorlopen gaat worden en de vorderingen tot dusver (zie ook de juni editie van dit blad op pagina 4).

Nu is de tijd gekomen om te starten met training en opleiding. In eerste aanzet richt dit zich voornamelijk op drie onderdelen:

- algemene kennismaking
- gebruikerstraining
- systeem beheer

Desgevraagd gaf Borsje aan dat gezagvoerders en hoofdwerktuigkundigen van 'C'- en 'S'-klasse schepen als eersten deze training zullen ontvangen en wel zo kort mogelijk voor plaatsing aan boord. Na de training van de eerste gebruikers zullen de overige officieren vertrouwd gemaakt worden met de materie.

Het trainingspakket bestaat uit twee cursus-modules die elk weer opgebouwd zijn uit verschillende programmaonderdelen, terwijl op voorhand een zogenaamde 'Learningkit' (trainingsprogramma) aan de cursusdeelnemers wordt verstrekt. Elke module wordt in drie dagen doorlopen, met daartussen een pauze van minimaal een week om de stof te laten bezinken. De eerste module richt zich voornamelijk op het gebruik en beheer van het gekozen 'Personal Computersysteem', terwijl de tweede module zich bezig houdt met STBV-applicaties van de software, zoals bijvoorbeeld het onderhouds- en materialenbeheerssysteem TEKNA.

De Raad beoordeelde deze trainingsstructuur in eerste instantie als veelbelovend en pleitte voor een evaluatie na de eerste cursusronde om te bezien of de cursusopzet aan de verwachtingen voldoet. Daarnaast hield de OR een pleidooi voor ruime aandacht op het gebied van voorlichting, om zodoende te voorkomen dat 'toekomstige' gebruikers vervreemden van de snelle ontwikkelingen.

KUB onderzoek

Aan dit onderzoek (inmiddels getooid met de naam **Project EOS**, oftewel Enquête

Opinies Scheepsofficieren) werd veel aandacht besteed in de vergaderingen. Professor van Dooren en zijn assistent Goos van de vakgroep Arbeids- en Organisationspsychologie verzorgden een indringende presentatie over diverse aspecten van dit onderzoek.

Doel

Het op neutrale wijze verkrijgen, ordenen en analyseren van de opvattingen van STBV-officieren over maritiem management in al zijn facetten en de plaats van de officier daarin. Hiermee kan onder andere bekeken worden of het huidige STBV-beleid aansluit bij wat de mensen denken. Op grond van analyse en discussie kan een en ander dan worden aangepast of bijgesteld.

Structuur

Het onderzoek rust op de volgende vier pijlers:

- De werkorganisatie aan boord, oftewel de **taakverdeling** tussen de officieren

Prof. Dr. F.P.J. van Dooren (links) en de heer L.B.T.M. Goos

V.l.n.r. Willem Hoogendijk, Gerrit Boonzaaijer, Estella Juursema, Ed Barsingerhorn, Wim Reininga (notulist) en Henk Steenstra

onderling bij diverse activiteiten; nu en in de toekomst.

- De **functie-karakteristieken**, oftewel de rollen die men vervuld bij het uitoefenen van een bepaalde functie, bijvoorbeeld beoordelen, beslissen, enzovoorts.
- De **persoonlijke kwaliteiten** benodigd om taken/rollen goed te kunnen vervullen; in het heden en de toekomst.
- **Organisatiekenmerken/klimaat** bij STBV, bijvoorbeeld de verhouding schip/wal.

Werkwijze

Toezending van vragenlijsten met het verzoek om deze in te vullen en rechtstreeks naar de Tilburgse Universiteit te verzenden. De onderzoekers staan er borg voor dat de gegevens anoniem blijven en na verwerking worden vernietigd.

Uitkomst

Na ordening van de gegevens worden deze in een uitgebreid rapport vastgelegd. Alle officieren ontvangen een beknopte samenvatting van de uitkomsten.

Na deze presentatie werd over diverse bijkomende facetten van gedachten gewisseld. Peter Otten, onze personeelsmanager, gaf desgevraagd aan de 'aankomende' scheepstechnici in het onderzoek te zullen betrekken door hen naar hun opvattingen te vragen, naar met name de organisatiekenmerken en het klimaat bij STBV. De OR zegde zijn medewerking toe en heeft zich verplicht om een en ander actief uit te dragen. Het uitgebreide rapport zal ook de OR ter hand worden gesteld, waarna het uiteraard uitvoerig met de Raad zal worden besproken.

Aanwezig tijdens de vergaderingen op 29 en 30 augustus jl. waren:

Groep A

Ed Barsingerhorn
Willem Hoogendijk
Fred van de Vorm
Bert Zwierts

Groep B

Rupert Huysers
Arie van der Windt

Groep C

Gerrit Boonzaaijer
Estella Juursema
Henk Steenstra

Bedrijfsvoering 'C'- en 'S'-klasse

Zowel het varen met gemengde bemanning als de experimenten met Kernbemanning (KB) stonden als agendapunten genoteerd. Drie schepen werken inmiddels met een gemengde bemanning, te weten de 'Cardissa', 'Spectrum' en 'Stellata'. Peter Otten benadrukte dat het varen met een gecombineerde Nederlands/Indonesische gezellenploeg in deze vorm gezien dient te worden als tussenfase op weg naar een Kernbemanning. Aspecten die tijdens de vergaderingen verder naar voren kwamen waren het sociaal klimaat en de operationele inzetbaarheid van de gemengde bemanning aan boord van de drie schepen.

Op beide fronten zijn geen problemen gerapporteerd, aldus de bestuurder. Met betrekking tot de KB-experimenten (de 'Sponsalis' vaart sinds 30 juni en de 'Caurica' sinds half augustus in een dergelijke experimentele bezetting) werd aandacht besteed aan de opzet van de externe begeleiding en onderzoek. OR-lid **Willem Hoogendijk** heeft in zijn kwaliteit als gezagvoerder wederom zitting genomen in de CMO-projectgroep (stichting Coördinatie Maritiem Onderzoek), welke de experimenten begeleidt en zal beoordelen aan boord van enkele schepen. Bovenstaande zaken zijn blijvend onder de aandacht van de Raad, zijnde als vaste agendapunten voor de commissie Vlootbeheer en Personeelszaken.

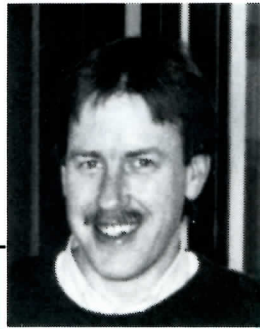
OR-allerlei

- *Tot en met de volgende vergadersessie fungeert Willem Hoogendijk als plaatsvervangend voorzitter en Ed Barsingerhorn als plaatsvervangend secretaris. Eerstgenoemde is tevens gekozen tot lid van de commissie Dagelijkse Aangelegenheden.*
- *De volgende (officieel vastgestelde) vergadersessie vindt plaats op 3 en 4 oktober aanstaande.*
- *De distributie van Halon-brandblussers via de ontvangstbalie op kantoor loopt gesmeerd. Diverse OR-leden bekenden met het signaalrood op de kaken het apparaat thuis nog niet gemonteerd te hebben.*
- *Binnen de OR werd gediscussieerd over het 'Nieuws van STBV', de maandelijkse interne nieuwsvoorziening. Bij het ter sprake komen in de overlegvergadering deed de bestuurder een oproep aan een ieder om kopij te leveren voor Schip & Ka of Nieuws van STBV. De boeiende vakantiereis, een verrassende hobby, een nieuwe ontwikkeling of proef aan boord: beide bladen zijn er voor!*
- *Binnenkort wordt aan boord van de 'Solaris' in het kader van de computerisatie een proef gestart met Datacommunicatie. Dat zulks een vrij revolutionaire ontwikkeling betekent, moge blijken uit de verwachte besparing van 80 procent in kosten ten opzichte van het huidige telex-verkeer.*
- *Dit verslag is geschreven door Ed Barsingerhorn.*

De distributie van Halon-brandblussers via de ontvangstbalie loopt gesmeerd.

AAN DE **OR** DE

In de derde aflevering van deze rubriek zou ik graag vier onderwerpen onder Uw aandacht willen brengen.

- ▶ **Project EOS**
- ▶ **Ideeënbus Commissie**
- ▶ **Outplacement Nederlandse bemanningsleden**
- ▶ **Relatie OR - Commissarissen**

Project EOS

Niet weer een volgend onderzoek, maar slechts naamgeving voor het onderzoek KUB, zoals elders in deze editie beschreven is bij het OR-verslag. Vooral de OR-vertegenwoordigers uit de kiesgroep Scheepsgezellen hebben zich sterk gemaakt om ook met name de 'aankomende' **Scheepstechnici** in dit onderzoek te betrekken en ook hun mening over bepaalde zaken te registreren.

Binnen de STBV-stuurgroep is daarom overeengekomen om een gedeelte van de vragenlijsten na aanpassing aan deze groepen medewerkers voor te leggen. Ook wordt overwogen om een specifiek deel van de lijsten te gebruiken om bij het walpersoneel naar hun opvattingen te informeren. Het definitieve ontwerp vragenlijsten is aan een achttal officieren voorgelegd op 16 september om te bezien of er nog onduidelijkheden waren die aangepast dienden te worden. Per slot van rekening wordt het wat lastig om vanuit bijvoorbeeld de Zuid-Chinese Zee tekst en uitleg te vragen over het gestelde in 'vraag A.4.2' of iets dergelijks. Op het moment dat U dit leest, zijn de lijsten bijgewerkt en gedrukt.

De Raad roept een ieder op om zijn/haar medewerking te verlenen: het gaat ons allen ten slotte aan, vooral wanneer eventueel beleidsbijstelling plaats zou vinden naar aanleiding van de uitkomsten.

Ideeënbus Commissie

Deze commissie - waarin ondergetekende sinds kort zitting heeft - kwam bijeen op 2 september jl. en beoordeelde elf ideeën. De hoogst toegekende beloning bedroeg f 1.000,- voor een zeer goed toepasbaar idee! Ook uit de andere tien sprak over het geheel genomen een verrassende creativiteit en zeker niet alleen op puur technisch gebied.

Outplacement Nederlandse bemanningsleden

De OR-commissie Vlootbeheer en Personeelszaken (CVP) heeft indertijd (21 april jl.) een gesprek gehad met twee vertegenwoordigers van de ingeschakelde firma, waarbij de te volgen werkwijze centraal stond. Vijf maanden later (22 september) leek een goed moment om tussentijds de balans op te maken met het outplacement-bureau. In totaal is het bureau nu bezig met vijfenveertig personen, verdeeld over vijf groepen.

Bij het schrijven van dit artikel moest dit gesprek nog plaatsvinden (de uiterste kopijdatum lag vóór 22 september), zodat ik U in de volgende aflevering van deze rubriek zal informeren over deze ontmoeting. Naar alle waarschijnlijkheid zal de CVP voor de jaarwisseling nogmaals van gedachten wisselen met het bureau, waarbij dan de bereikte resultaten ter sprake zullen komen.

Ik wijs U in dit verband op de intentieverklaring van bestuurder en ondernemingsraad (zie ook de mei-editie van dit blad op pagina's 10 en 11), waarin een aantal uitgangspunten worden beschreven met betrekking tot outplacement. Deze verklaring is eind maart naar alle huisadressen en de schepen verzonden. Hierin wordt onder andere de mogelijkheid geboden om de CVP als 'vertrouwenscommissie' te laten fungeren. Mocht U een beroep willen doen

op deze commissie, het OR-secretariaat staat tot Uw beschikking (rechtstreeks bereikbaar onder nummer 010 - 4071842).

Relatie OR - Commissarissen

De Wet op de Ondernemingsraden regelt het bijwonen van overlegvergaderingen door Commissarissen:

'Tenminste tweemaal per wordt in een overlegvergadering de algemene gang van zaken van de onderneming besproken. Bij deze besprekingen zijn de Commissarissen (of een vertegenwoordiging daarvan) aanwezig'.

Het achterliggende doel is tweeledig:

- Het doen ontstaan van een zeker relatie en wisselwerking tussen de OR en de Raad van Commissarissen (RvC).
- De RvC in staat te stellen zich een beeld te vormen van datgene dat in de OR (op de werkvloer) leeft.

Bij STBV worden gewoonlijk drie overlegvergaderingen bijgewoond door Commissarissen.

- **Maart/april, bij de behandeling van het Sociaal Jaarverslag**
- **Juni, bij het Financieel Jaarverslag**
- **Oktober, bij de halfjaar cijfers**

De laatste tijd werkt de OR aan het verstevigen van de banden met de RvC. Een en ander resulteerde onder andere in het uitnodigen van de heer Stoltz voor de tweede overlegvergadering op 30 augustus en in een gesprek tussen de Commissie Dagelijkse Aangelegenheden van de Raad en de heer J.H. Kelly, in het dagelijks leven Marine Coördinator van Shell en eveneens Commissaris bij STBV, op 12 september.

Bij een volgende gelegenheid zou ik met Uw welnemen graag aandacht willen schenken aan de functie van een Raad van Commissarissen en de samenstelling hiervan.

Tot zover deze bijdrage: de vierde aflevering van 'Aan de ORde' zult U in de december-editie kunnen aantreffen.

Met vriendelijke groet,

Bert Zwiers
OR-voorzitter

VLOOTPERSONALIA

VLOOTPERSONALIA

Periode 1 t/m 31 juli 1988

Tewerkstellingen en overplaatsingen/Signed On

m.s. 'Cardissa'

SGO: W. Verschuure, Stag.: W.H. van Bruchem, R. Thomas, ASV: R.G. van den Brink

m.s. 'Caurica'

1e Stm.: B. Crum, Hwtk.: H.L. de Koning, Roff.: M.K. Bierlee

m.s. 'Felania'

Stag.: F.H.H. Donders, J. Lahuis, Hwtk.: K.L.J. Aertssen, 2e Wtk. J.J.F. Govers, Eng3: Kamarudin Maz

m.s. 'Felipes'

Stag.: P. van den Brink, T. Kramers, D.L.C. Sanders, 2e Wtk.: J.D. Compieg, CHCK: Dedy Mustahady

m.s. 'Flammulina'

Gezagv.: J.A. van Kesteren, Stag.: A.V. de Groot, R. Nyholt, 2e Wtk.: A.J.A. de Groot

m.s. 'Fossarina'

Eng4: Bambang Wahyudi

m.s. 'Fossarus'

Gezagv.: J.W. Nieuwerf, 1e Stm.: J. van Rooyen, Stag.: R.J.M. van Beynum, J.P. Geuze, Hwtk.: P.F. Buil, 4e Wtk.: A.B.M. Bokkers

m.s. 'Fusus'

Gezagv.: M.F.D. Becx

m.s. 'Niso'

Stag.: E.P. Beins, G.J.I.M. Klyn, P.J.M. Slegers, M. Vink, Hwtk.: P.J. de Lange, 2e Wtk.: F.J. van der Vorm, 4e Wtk. W.G. de Leeuw van Weenen, CPO: Hengky S Pasumiin, PO: Buntaran, Anwar, G1S: Daie, Achmed Dasuki, Ade Taryat, Sitepu, G2S: Umar, Latuheru, HECA: Kader, CHCK: Mamam, ASTD: Swryana, 2NDC: Aksan Busri, JSJC: Mostafa Bina Monai

m.s. 'Sarda'

Wnd. 2e Stm.: T. Barth

m.s. 'Sericata'

Gezagv.: R. van Westendorp, Stag.: S.F.J. Gerrits, S. Hoff, ASV: P.M. Hendriks, J.M. van Hoeven, Hovo: J.H.A.J. Orië, Beko: A.R. Tanasale, Bed.: J. Wilhelm

m.s. 'Shelltrans'

3e Stm.: W.J. Levering, 4e Stm. J.D.C. Plug, SGO: R.J. Heystek, CPO: Erens Robot Wowor, G1S: Gozali, Sudjadi Rahardjo, Aki Bin Samiri, G2S: Bambang Suyanto, Djusup Bin Maruki, Julius Tohmas, CHCK: Tony Sugihartono, ASTD: Anas Idham, 2NDC: Bambang Suyanto

m.s. 'Sidelia'

SGO: N.J.C.M. van der Palen, 3e Wtk.: P.J. Farla, R dof.: Santosa

m.s. 'Solaris'

Gezagv.: G.M. Schipper, SGO: A.M.H. Vossen, Stag.: A. Hummel, ASV: P.K.J. van de Bunt, C.H. Roozendaal, Techn.: H. de Vries, Beko: C. Westbroek

m.s. 'Spectrum'

1e Stm.: A.L.M. Nagelkerke, ASV: E.L. Boldewijn

m.s. 'Sponsalis'

Wnd. Gezagv.: G.C.H. Dijkstra, SGO: G.H.G.M. Scheres, B.E. Broekhuysen, Roff.: C.P. Verschoor, Techn.: G. Ekkelenkamp

m.s. 'Stellaris'

Gezagv.: C.P. Schoenmakers, 3e Stm.: M. van der Woud, Hwtk. J.B. van Haaster, 5e Wtk.: S. van der Zee

m.s. 'Stellata'

1e Stm.: G.L.A. Martens, SGO: A.D.N. Smith, Stag.: R.C.F. Straver, 2e Wtk.: J. Hensbroek, Roff.: G.H.P. Ribbens, ASV: A.A.O. Schenk, F.J. Tryselaar

Aflossingen/Signed Off

Gezagv.: J. Baard, O.A. van Druten, R. Knol, F.W. van Oerle, R.W. Overdijkink, B. Ritman, A. Vlaar

1e Stm.: E.M.M. van den Bosch, F.B. Schröder, R. van der Voort, H.A. van der Want

2e Stm.: A. Breevaart

3e Stm.: E. Hogkamer, R. Rodenburg, P.J. Veenman

4e Stm.: G.Y. Bouma

SGO: P.J.B. de Jong, P.B. van Leunen, H. Oudenes, C.B. Slieker
Stag.: R. Aalderen, D.T. Hoeksema, B.R.J. van Scherpenzeel, H. Wind, K. Wittema
Hwtk.: E. Aanen, H. Brand, J.A. de Groot, J. Kruysse, J.L. van der Rynst

2e Wtk.: F.A.J. Boot, J. Boon, H.J. Lammertink, J.J.J. Ludekuse, J.H.E. Nijhuis, J.A. Willems

3e Wtk.: J. Kruize

4e Wtk.: J.A. Beukelman

SGO: M.P.M. Boeren, J.X.J. Klaaysen, H.T.J. Meyer, C.J. Muyskens, J.W. de Vries
Roff.: H.W. Hogeweg, N. Eijlers, D. Bins, B.J.C.G. de Rooy
SAW: M. Schiphorst
ASAW: P.H.H. Tummers
ASV: R.E. Curial, R.J. Dekker, M.L. Delhaye, J.J. Donleben, L.A.

Douma, T.C.J.G. Schuit, J.J. van Triet, C. Vogelzang
Hovo: R.A. de Lange, J.G. Volleberg

Beko: H. Domselaar, H. Moes

Bed.: E.W.A. Jansen, A.M.M. Wintjes

CPO: Ch A Rumengan, Pattileuw

PO: Anton Prasetyo, Frederik

Pelopessy, Sjaifullah Siregar, Paniran

G1S: Nafir, Ashari Bin Abdi, Abdul Haris Bin Tjali, Ali, Abdul Haji S, Adi Sutoro, Paulus Wattimena, Abdul Halil

G2S: Achmad, Achmad Husin

ASTD: Taibe, Djafri

HECA: Sardi, Nurdin

CHCK: Nasik, Halim

2NDC: Halim, Tjuandy

Onze Vlootjubilaren

W.M. de Bruyn
3e Stuurman
10 jaar op 30.10.1988

M.J.W.A. Schuurs
Scheepstechnicus
25 jaar op 26.10.1988

Aanstellingen

Gezagv.: J.A. van Kesteren, G.J. Knol, J.W. Nieuwerf
NS1: A. Leffers

Indienst

NS4: P.J.B. de Jong

Diploma's

'B' - G.J.A.M. Voets
'S1' - A.W.F. Pera

Uit dienst getreden

3e Stm.: R.W. Houweling
4e Wtk.: J.A. Louws
TS5: C.J. Muyskens
ASV: R. Renders

In Memoriam

Op 28 juli jl. is op 77 jarige leeftijd overleden de heer **Z. Hoek**, oud-hoofdwerktuigkundige. De heer Hoek verliet de dienst der Maatschappij met pensioen in 1961 na 26 dienstjaren.

Op 30 juli jl. is op 63 jarige leeftijd overleden de heer **D. Fransen**, oud-gezagvoerder. De heer Fransen verliet de dienst der Maatschappij met pensioen in 1976 na 28 dienstjaren.

Periode 1 t/m 31 augustus 1988

**Tewerkstellingen en
overplaatsingen/Signed On**

---

m.s. 'Cardissa'

SGO: H.A. Kamsteeg, Hwtk.: G.J.

van Eyk, Roff: J. van Someren

m.s. 'Caurica'

Wvd. Gezagv.: A.J. Verheul,

Techn.: Q.A.P. de Wit, Hovo: H.

Otter, CPO: Bingen, PO:

Hasanuddin Pohan, G1S: Sugandi,

G2S: Wahyutomo, Dasril Kusuma,

ASTD, Suharto, 2NDC: Bin

Ngaripandi

m.s. 'Felania'

Eng4: Subijakto

m.s. 'Felipes'

Gezagv.: G. Buma, Off2: Sugianto,

Off3: Niode, Eng3: Djajaputra Aziz,

Rdof.: Trijono, CPO: Bin Satimin,

PO: J.D.M. Paath, G1S: Nawari

Usman, Kromo Bin Marwi, Achmad

Danari, Halil Bin Soto, Kamal

Adyaprana, Abdul Aziz, G2S:

Simanjuntak, Moch. Bachri, ASTD:

Fandi Bin Satam, 2NDC: Mohamad

Jusuf, JSJC: Rakli

m.s. 'Ficus'

Gezagv.: J. Broekmeyer, Stag.:

M.T.T. Mollema, R.C.R.

Oldenburger, Off2: Arsamada

Marwi, Rdof.: Nendissa

m.s. 'Fossarina'

1e stm.: L.A.H. Vader

m.s. 'Fossarus'

2e Wtk.: R.J. Bosman, PO: Ahmad

Serang, Djuhaeni Bin Asmuni,

Paniran, G1S: Hosen, Abifakih,

Muyoto, Arifuddin, G2S:

Ardiansjah, Hery Kaharu, Herman

Lumohing, CHCK: Tanggan Bin

Idris, ASTD: Safai Bin Hadarun,

HECA: Tjasmito

m.s. 'Fulgur'

Stag.: M. van der Plas, L.J.

Salamons, Hwtk.: D. Westdorp

m.s. 'Fusus'

Stag.: J.H. Klomp, P.A.A.M.

Lammers, HECA: Irsal

m.s. 'Niso'

Gezagv.: A.T. van Es, 3e Stm.: H.J.

Otte, 4e Stm.: D. Gadradj, 2e Wtk.:

A. Houwaard jr., 3e Wtk. K.

Elshout, Roff.: H.J. van Leeuwen,

Wass.: A.O. Koetje

m.s. 'Sericata'

1e Stm.: R. Agema, SGO: R. Roor,

Roff.: J.H. ter Horst, ASV: L.R.

Stevens, Bed.: F.G. Olde Wolbers

m.s. 'Shelltrans'

2e Stm.: J. Kistemaker, Stag.: R.

Spaargaren, 3e Wtk.: R. van der

Heide jr.

m.s. 'Sidelia'

3e Stm.: D.F.A. Maljers, Hwtk.:

L.W. Jorissen

m.s. 'Solaris'

SGO: H. Oudenes, Stag.: R.E.F.

Spit, SAW: P.H.H. Tummers, Bed.:

H.H.P. Koppen

m.s. 'Spectrum'

SGO: P.C. Hollander, B. Vries,

M.P. Vogels, Roff.: P.W. Veygen,

SAW: D.C.W. van den Berg

m.s. 'Sponsalis'

SGO: W.P. Kolijn

m.s. 'Stellaris'

2e Stm.: P.A. Vermolen, 3e Wtk.:

T.W.P.B. Vermolen, Rdof.:

Ruskam

m.s. 'Stellata'

Wvd. Gezagv.: F. Kuyt, SGO:

P.J.B. de Jong, Stag.: C.M.

Versluys, Hwtk.: H. Japin, ASV:

K.G.J. Schefferlie

Aflossingen/Signed Off

Gezagv.: G.A.M. Dorren, J.M.

Huygens, A. van Leeuwen, D.C.

Tazelaar, L.A. Veer

1e Stm.: A.L.M. van Dun, W.

Holwerda, F. Makkee

2e Stm.: F. van Bommel

3e Stm.: C.J.M. Roels, M.C. Swart

4e Stm.: J.N.M. Sinnige

SGO: J. de Boer, A.H. van Loon,

G.H.G.M. Scheres, P.H. Stegeman

Hwtk.: F. Bakker, J.P. Kalkman, W.

Muis, B. Oudkerk

2e Wtk.: J.H.M.A. van Jaarsveld,

J.W. van Velze, F.J. van der Vorm

3e Wtk.: L.J. Criens, P. Hack, P.

van Noort

SGO: R.W. van Eeuwijk, T.

Franssen, E. Smit, F. van Troost,

G.J.A.M. Voets, A.C.M. Zijlmans

Roff.: J. Gerritsen, H.P. de Jager,

M. Platschorre

Techn.: B.A. Amstelveen, G.

Ekkelenkamp

SAW: B. Corputty, J.G.

Cornelissen, E. Kuitems, C.F.

Middag, P.P. van der Pol, G.H. de

Visser

ASV: W. Ruiter jr., R. Schaap,

D.A.C. Wink

Hovo: A.P. Maat

Beko: B.J. van Gelderen

Bed.: A. Scheffer, J. Wilhelm

Rdof.: Kasio, Manalu, Yacob,

Nurardja

Off2: Luntungan

Eng3: Suropto

Eng4: Hendranto, Siahaan

CPO: Gunugn H Ritonga,

Kamaruddin Palda

PO: Dr Sony Wonok, Maman

Suparman, Jamil Erang, M

Simandjuntak

G1S: Asdi Bin Asmat, Madjen

Nawi, Sumitro Bin Muhammad,

Max Donald Hosang, Jaja Ahmur,

Didik Adiyantho, Achmad

Marpudin, Ilham Pandji M., Nahhu,

Mansyur Duscyc, Sutopo

G2S: Mail Bin Toyib, Mohamad

Nasir

ASTD: Sadikin Sumantri, Juhari

JSCJ: Chairuddin, Harun

HECA: Rindjani Sudarno, Zuhaeli

Muchtart

CHCK: Tatipikalawan, Musairin,

Encun Supriyatna

2NDC: Endi Suryadi, Waani

Gehuwd

26.08.88 - NS4 P.H. Stegeman met
mevrouw E. de Hond

Geboren

12.08.88 - Tini Marlies, dochter van
W.H. Kuyper, SGO en Mw. H.

Kuyper-Kerbert

25.08.88 - Teunis Jan, zoon van A.

Breevaart, 2e Stuurman en Mw. H.

Breevaart-Smith

Indienst

P.C. Hollander
NS4

Overgeplaatst

2e Wtk. J. Boon (NAM)

Met pensioen

Gezagv. R.A. Kattenburg Schöler

Dank

Allen die meeleeften en ons hun
deelname betoonden na het
overlijden van onze zoon en
broer Jan Marijs, betuigen wij
onze hartelijke dank.

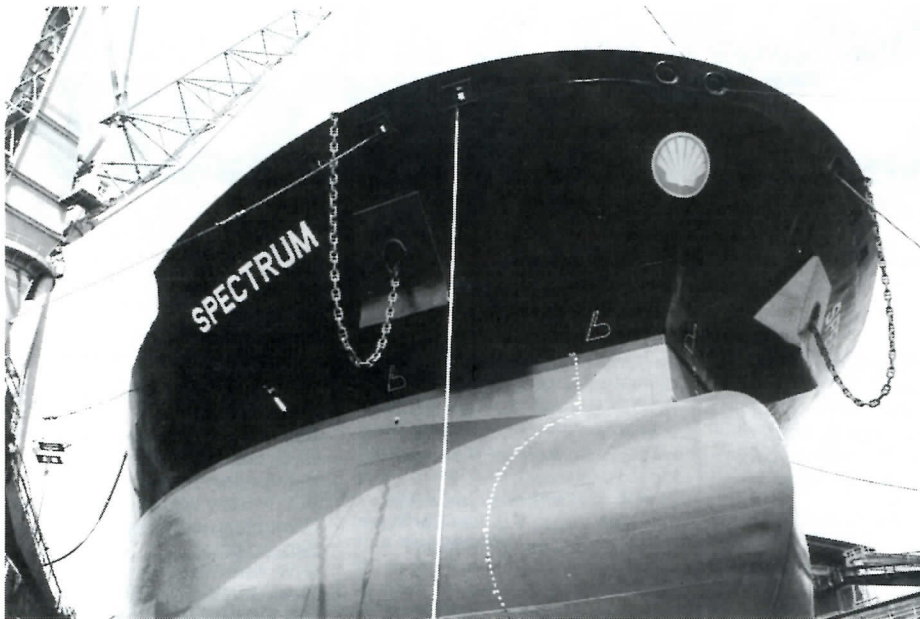

De ouders en zusje

In Memoriam Met grote ontsteltenis ontvingen wij het droeve bericht dat **J. Marijs** op
16 augustus jl. op 33 jarige leeftijd aan de gevolgen van zijn ziekte
overleden was.Jan Marijs is in 1976 bij Shell Tankers B.V. in dienst gekomen als 5e
werktuigkundige, nadat hij met een studiebeurs van Shell Tankers zijn
opleiding op de Hogere Zeevaartschool in Vlissingen gevolgd had.In 1984 bereikte hij de rang van 3e werktuigkundige en in 1986 werd hij
geplaatst op de in dat jaar aan de vloot toegevoegde 'Shelltrans'. Aan
het einde van 1986 openbaarden zich ook de eerste verschijnselen van
zijn ziekte die later ongeneeslijk bleek te zijn. Vanaf oktober 1986
verbleef J. Marijs ziek thuis.Na een moedig gedragen lijden waarbij hij nog lang optimistisch bleef is
hij uiteindelijk toch bezweken. De mensen die met hem gevaren
hebben of die zich hem van bezoeken aan kantoor herinneren, zullen
aan hem blijven denken als een vriendelijke en bescheiden jonge man.Wij wensen zijn familie en vrienden alle sterkte toe om dit verlies te
dragen.Op 31 augustus jl. is op 77 jarige leeftijd overleden de heer **A.W. van
Homoet**, oud-hoofdwerktuigkundige. De heer van Homoet verliet de
dienst der Maatschappij met pensioen in 1962 na 24 dienstjaren.Op 1 september jl. is op 37 jarige leeftijd overleden de heer **C.J. de
Boer**, oud-2e stuurman. De heer de Boer verliet de dienst der
Maatschappij met pensioen in 1987 na 18 dienstjaren.Op 8 september jl. is op 88 jarige leeftijd overleden de heer **H.G.E.C.
Thoden van Velzen**, oud-bedrijfsarts. De heer Thoden van Velzen
verliet de dienst der Maatschappij met pensioen in 1960 na 19
dienstjaren.

Shell Moerdijk heeft afvalwaterzuivering in gebruik gesteld

De Commissaris van de Koningin in Noord-Brabant, **Mr. F.J.M. Houben**, heeft op 6 september jl. bij Shell Nederland Chemie B.V., vestiging Moerdijk, een nieuwe afvalwaterzuiveringsinstallatie officieel in gebruik gesteld.

Het betreft hier een anaerobe zuiveringsinstallatie, waarvoor een investering van zeven miljoen gulden nodig was. De afvalwaterstroom uit de bestaande waterzuiveringseenheid (een zimpro-unit) van de styreen- en propeenoxidefabriek wordt nu in de nieuwe installatie aan een anaerobe nabehandeling onderworpen. Bij dit proces worden de organische verontreinigingen in het afvalwater met behulp van anaerobe bacteriën omgezet in methaan en koolzuur. Deze gassen kunnen eenvoudig van water gescheiden worden. Aangezien een zuiveringsrendement wordt voorzien van tachtig procent CZV (chemisch zuurstof verbruik), zal de vuillast in het afvalwater aanzienlijk worden verminderd. Door het ontbreken van zwavelcomponenten in het afvalwater wordt de vorming van zwavelwaterstof voorkomen, hetgeen stankoverlast uitsluit. Het project betreft een van de eerste toepassingen van anaerobe waterzuivering volgens het zogenaamde upflow anaerob sludge blanket (UASB) systeem in de petrochemie. Het systeem is gebaseerd op het biothane procedé van Gist-Brocades. Het ontwerp en de uitvoering lagen in handen van Emil Water Systems, licentiehouder van het procedé.

Machineschade m.s. 'Spectrum' resulteert in sleepreis

Het is al weer een aantal jaren geleden dat wij een schip van onze rederij in volle zee hebben laten ophalen door een sleepboot om veilig een reparatiehaven te bereiken. Het betrof toen de 'Philippia' die in 1973 zijn schroef verloor op de Noord Atlantische Oceaan.

Recentelijk echter overkwam ons m.s. 'Spectrum' een dergelijke onfortuinlijke doch zeldzame gebeurtenis na een carterexplosie in de hulpmotor. Deze

gebeurtenis vond plaats in de avonden van 25 augustus 1988. Het schip bevond zich in de Arabische Zee, in ballast onderweg van Singapore naar de laadhaven. Het bleek niet verantwoord het schip op eigen kracht de reis te laten voortzetten.

Vanuit Dubai werd de sleepboot 'Imsalv Lion' gecontracteerd, die op 31 augustus aan de 'Spectrum' vasthaakte en het schip op 3 september veilig ten anker nabij Fujairah afleverde, alwaar reparaties met walassistentie werden ondernomen. Op 9 september was het schip weer operationeel. Bij de explosie deden zich gelukkig geen persoonlijke ongelukken voor.

Moderne kunst in Maritiem Museum

Weinig mensen zullen in een maritiem museum hedendaagse moderne kunst verwachten. Toch organiseert het Maritiem Museum 'Prins Hendrik', van 22 oktober 1988 tot en met 29 januari 1989, een dergelijke uitzonderlijke tentoonstelling van actuele kunst. De expositie getiteld '... 's Nachts varen boten - Kunst verbeeldt de zee' wordt gehouden in het kader van het festivaljaar 'Rotterdam '88' en vormt een drietal met twee andere exposities in het Historisch Museum en het Museum voor Volkenkunde.

Zo'n twintig kunstenaars uit Nederland, België, Groot Brittannië, Duitsland en de

Verenigde Staten exposeren vaak nieuw werk dat in het teken staat van het water, de zee, de schepen en de havens, op een vloeroppervlak van meer dan zeshonderd vierkante meter.

Voor zowel het vaste publiek als voor de nieuwe bezoekers zal de confrontatie met het veelal conceptuele werk een verrassing betekenen. Voor trouwe bezoekers van het Maritiem Museum wordt het wennen dat de geëxposeerde kunstwerken geen naturalistische verbeelding van een maritieme wereld zijn, maar dat de relatie kunst - werkelijkheid meer associatief tot stand komt. Sommige kunstwerken zijn gebaseerd op de methoden van kaartprojectie of herinneren aan cartografisch werk zoals het werk van Claus Bury, Kees Touw, Ton van Summeren en Katharina Meldner.

Albert Hien daarentegen werkt met grote sculpturen van blik en metaal, die iets oproepen van de uitgestrektheid van de zee en de vergankelijkheid van de schepen. **Axel Klepsch** is bekend van zijn video-installaties met titels als 'Ein Schiff wird kommen' en 'Im Schiff'. **Marinus Boezem** symboliseert het noodlot en de ondergang van de 'Titanic' met hellende tafels van glas, terwijl **René van den Broek** zich in zijn schilderijen door de overwintering op Nova Zembla heeft laten inspireren.

Andere deelnemers zijn ondermeer: Steef Roothaan, Christiaan Bastiaans, David van de Kop, David Nash, Lawrence Weiner, Felix Droese en Luc Deleu.

Openingstijden museum: di. t/m za. 10-17 uur, zon- en feestdagen 11-17 uur

